

UJETO V MREŽO

mag. Norma Bale

O cvetovih, kopitarjih in menedžerjih

Velikokrat citirana misel renesančnega dramatika Shakespearja *Tisto, čemur rečemo cvet, bi z drugim imenom prav tako dišalo*, je odlična iztočnica za uvod v premislek o tem, ali Slovenci pravilno pišemo *menedžer* ali *manager*, se v dopisih pridušamo nad *menedžmentom* ali *managementom* podjetij, izpolnjujemo prijavnice za *menedžerska* ali *managerska* srečanja. Najbrž ima o tem skorajda vsak, ki se pri svojem delu srečuje s to, v več pogledih (ne)srečno besedo, svoje mnenje.

In kakor je Shakespeare dramske like večplastno postavljaj v svet, je tudi pravilni zapis besede *menedžment* in njenih izpeljank potreboval obdobje spreminjanja in prilagajanja, da lahko končno odločimo: *menedžer*, *menedžment*, *menedžerski*!

Suverenost prejšnje zapovedi podpira biblija za sloveniste, in sicer Slovenski pravopis (2001), ki določa pravopisna pravila in obsega slovar. Iz njega izvemo, kako pravilno zapisujemo in izgovarjamo lastna in občna imena in katere slovnične kategorije jim določamo. Slovenski pravopis je mlajši brat SSKJ in zato v njem že najdemo besede, ki v SSKJ še niso bile bodisi v uporabi bodisi uveljavljene. In ena takšnih besed je *manager*. Beseda je bila dolgo označena za tujko in smo jo torej zapisovali kot v izvorni angleški različici, čeprav je res, da je v angleščino prodrla iz francoščine. Šele Slovenski pravopis je uveljavil oz. uzakonil oblike *menedžer*, *menedžerski*, *menedžerstvo*, *menedžment* (Slovenski pravopis, 2001, str. 859), saj enotnega slovenskega prevoda nimamo. Zapisovati smo jo pričeli fonetično. Ker pa je pravopisna usmeritev pisno domačenje večine prevzetih besed, tako paragraf 164, je beseda status tujke zamenjala za status sposojenke. (V času nastajanja SSKJ raba besede *menedžment* in njenih ustreznih oblik še ni bila razširjena, zato le-ta navaja citatno obliko *management*, čeprav pri oblikah *manager*, *managerski* in *managerstvo* tudi SSKJ (1991) kot enakovredni ustreznici navaja oba zapisa, citatnega in poslovenjenega). Besedo *menedžer* pa najdemo tudi v črkovalnem jeziku sodobnih računalniških okolij, npr. MS Office 2007 in 2010. Nujno je seveda poudariti, da citatno obliko *management* kot del lastnega imena ohranjamo. Npr.: Združenje za projektni management, Združenje Manager, Mladi projektni managerji, revija Manager ...

Obravnavano besedo in njene izpeljanke tiskani mediji še vedno uporabljajo neenotno, pri čemer je opazno, da tisti, ki preko svojih lektorjev gojijo višjo kulturo jezika, besede zapisujejo dosledno pravilno. Zagotovo pa bi bila poglobljena analiza rabe in zapisa te in podobnih besed zanimiva tema za kakšno seminarsko ali raziskovalno nalogo. V ponazoritev nekaj primerov iz vsakdanje prakse:

Revija Finance uporablja pravilni zapis, in sicer zasledimo tak primer že leta 2001, ko je Slovenski pravopis šele uzakonil tovrstno rabo:

- Emona Obala Koper je dozorela za menedžerski odkup (Finance 185/2001, 12. 10. 2001)
- Neuradno: priprave na menedžerski odkup (Finance 60/2005, 29. 3. 2005)
- Faze menedžerskega odkupa z zadolžitvijo in kreativnost menedžerjev (Finance 4/2008, 8. 1. 2008)

Tudi njihova knjižna uspešnica *11 menedžerskih grehov*, ki so jo izdali leta 2010, ne pušča tovrstne pravopisne dileme.

Na spletnih straneh nekaterih bank lahko med storitvami, ki jih ponujajo, preberemo:

- Menedžerski odkupi in svetovanje pri izdaji vrednostnih papirjev¹
- Svetovanje pri upravljanju privatnega kapitala zajema storitve, povezane z menedžerskimi odkupi podjetij, in svetovanje podjetjem, ki iščejo privatni kapital kot vir financiranja²

Časnik Mladina npr. predstavi slovenskega glasbenega *menedžerja*³, Razgledi se sprašujejo, če so *menedžerji* slabi državljani⁴, Delo, koliko so vredni slovenski *menedžerji*⁵, PoslovniSvet.si pa meni, da dober *menedžer* skrbi za zaposlene in za njihovo delo⁶. V tem koledarskem letu pa so svoje 12. srečanje imeli tudi energetski *menedžerji*.⁷

Na drugi strani pa je Združenje Manager stanovsko združenje *managerjev* Slovenije, ki se zavzema za zaščito stanovskih interesov in za napredek *managerskega* poklica⁸. Tudi sekcija mladih projektnih *managerjev* (MPM),

ki deluje v okviru Slovenskega združenja za projektni **management** in je namenjena promociji projektnega **managementa** med mladimi, objavlja novice s področja **managementa**⁹. Časnik Finance npr. izda, kdo je imel lani največjo plačo med **managerji**¹⁰, spletni portal 24ur.com leta 2000 še piše o tem, za kakšen sistem nagrajevanja se zavzemajo slovenski **managerji**¹¹, devet let kasneje pa že citira nogometnega **menedžerja**.¹² Žal pa Slovenska turistična organizacija januarja 2010 v publikaciji predstavi Raziskavo med **managerji** v slovenskih turističnih podjetjih in tujimi turisti v Sloveniji o odnosu do podnebnih sprememb in zelenega turizma in povzame mnenja slovenskih turističnih **managerjev**. Za vse **menedžerje** pa ena največjih slovenskih zavarovalnic ponuja **managerska** življenjska zavarovanja.

Tisti, ki se s slovenskim pravopisom ukvarjamo po strokovni plati, lahko seveda v neskončnost svetujemo, opozarjamo, popravljamo, nekoliko grozimo ali se na koncu samo še resignirano nasmihamo; odločilno vlogo pri dosledni pravilni rabi in uporabi *menedžerskih* besed imajo posamezniki in združenja iz *menedžerske* stroke. Kako pomembno je torej, da neslovenisti posvojijo pravilno rabo besed v svoji stroki, dokazuje tudi naslednji odlični primer dobre prakse: Na Slovenskem slavističnem kongresu, ki ga letno prireja Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, vsako leto podelijo priznanja zaslužnim slovenistom. Pred nekaj leti je eno izmed priznanj prijela poslovna sekretarka iz organizacije, ki se ukvarja s povsem drugimi področji dela. Priznanje je bilo utemeljeno z njeno nenehno skrbjo za pravilni zapis in rabo jezika v strokovnih dokumentih organizacije, s čimer je nedvomno doprinesla k dvigu jezikovne kulture tako med zaposlenimi kot med zunanji partnerji.

In ne glede na to, kako čutimo in mislimo ob besedi *menedžer*, zapisati jo je treba pravilno. Pa četudi se *manager* sliši morda bolj imenitno. Toda ob takšnih dilemah je pač treba popustiti in si zamrmrati tisti znameniti Prešernov verz: »Le čevlje sodi naj kopitar!«

mag. Norma Bale

¹ <http://www.kdb.si/sys/cmspage.aspx?MapaId=1656&VsebinaId=2841#2841>

² <http://www.abanka.si/sys/cmspage.aspx?MapaId=1687>

³ http://www.mladina.si/tehdnik/200633/clanek/kul--estrada-miha_stamcar_sonja_javornik/

⁴ <http://www.razgledi.net/2008/05/24/so-menedzerji-slabi-drzavljeni/>

⁵ <http://www.delo.si/clanek/103981>

⁶ <http://www.poslovnisvet.si/clanki/vodenje/dober-menedzer-skrbi-za-zaposlene-in-za-njihovo-delo>

⁷ <http://www.finance-akademija.si/energetiki10/index.php?go=201>

⁸ <http://www.zdruzenje-manager.si/si/o-zdruzenju/>

⁹ <http://www.mpm.si/>

¹⁰ <http://www.finance.si/289609/Ivan-Zidar-lani-z-najvi%B9jo-pla%E8o-med-managerji/rss>

¹¹ <http://24ur.com/novice/slovenija/slovenski-managerji-za-nov-sistem-nagrajevanja.html>

¹² <http://24ur.com/sport/nogomet/menedzer-kaka-odhaja-v-real.html>